

ประโยค ป.ธ. ๔

แปล มคธเป็นไทย

สอบ วันที่

๒๕๖

๑ พหุสจจํ นาม พหุสสุตภาโว ๑ อตถโต พุทฺธวจนํ วา พาทิสิปป์ วา อุกฺคณฺหิตฺวา
 วา สุตฺวา วา อูปฺปนฺนํ ตตฺถ ตตฺถ โภสฺสํ ฐฺเปตฺวา วกฺขมานสิปป์คฺคพฺเพเนน คหิตํ หตฺถ-
 โภสฺสํ ๑ ตํ อนาคาริยาคาริยวเสน ทฺวิธํ โหติ ๑ ตตฺถ อนาคาริยพหุสจจํ นาม พหุสสุโต
 โหติ สุตฺโร สุตฺตสนฺนิจโยติ เอวมาทินา นเยน อรุเวลฺลสุตฺตาทิสฺสุ วณฺณิตํ สตฺถุสสาสนฺตฺตํ ๑

อรุเวลฺลสุตฺตํ จตฺตูกงฺคตฺตฺตฺตสฺส ปฐฺมปณฺณาสเก ๑

พหุสสุโตติ พหุ อสฺส สุตํ นวฺงคสฺตฺถุสสาสนํ ปาลิอนุสนฺธิปฺพพาปฺราวเสน อุกฺคหิตํ โหตีติ
 อตฺถโต ๑ สุตฺตโรติ สุตฺตสฺส อาชาธฺวโต ๑ ยสฺส หิ อีโต คหิตํ อีโต ปฺลายติ จินฺทฺตมฺญฺ อุกฺกํ
 วย น ติฏฺฐติ ปฺริสมฺชฺฉเม เอกํ สุตฺตํ วา ชาตํ วา กเถตุํ วา วาเจตุํ วา น สกฺโกติ อยํ น
 สุตฺตโร นาม ๑ ยสฺส ปน อุกฺคหิตํ พุทฺธวจนํ อุกฺคหิตกาลสฺทิสฺเมว โหติ ทสฺปิ วีสฺติปิ วสุสฺสานิ
 สชฺฉมายํ อกโรนฺตฺสสฺส น นสฺสติ อยํ สุตฺตโร นาม ๑ สุตฺตสนฺนิจโยติ สุตฺตสฺส สนฺนิจโยติ ๑
 ยสฺส หิ สุตํ ทพฺยมญฺชฺสา ย สนฺนิจิตํ สิลาย ลิชฺิตเลขา วย สุวณฺณมฺญฺ ปกฺขิตฺตสฺสึหฺวสา วย
 จ ติฏฺฐติ อยํ สุตฺตสนฺนิจโย นามาติ ตพฺพณฺณนา ๑

วฏฺฏทฺทุกฺขนิสฺสรณฺตฺถิเกหิ โสตพฺพโต สุตํ ปฺริยตฺตฺตฺตมฺไม ตํ ชาเรตีติ สุตฺตโร ๑
 เอกปทํ เอกกฺขรมฺปิ อวิณฺญํ หุตฺวา สนฺนิจินาตีติ สนฺนิจโย สุตํ สนฺนิจโย เอตฺตสมฺนิหฺติ
 สุตฺตสนฺนิจโยติ ตมฺภูทิกกา ๑

[๑๑๖] พาทุสัจจํ นาม พหุสสุตภาโว ฯ อตถโต พุทฺธวจนํ วา พาทิริสิปฺปํ วา
อุคฺคณฺหิตฺวา วา สุตฺวา วา อุปฺปนฺนํ ตตฺถ ตตฺถ โภสฺลลํ ฐฺเปตฺวา วกฺขมาณสิปฺปคฺคหณน
คหิตํ ทตฺถโภสฺลลํ ฯ ตํ อนาคาเรียคาริยวเสน ทฺวิธํ โหติ ฯ ตตฺถ อนาคาเรียพาทุสัจจํ นาม
พหุสสุโต โหติ สุตฺตโร สุตฺตสนฺหิจโยติ เอวมาทึนา นเยน อรุเวลสฺสุตฺตาทีสุ วณฺณิตํ สตฺถุสาสน-
ธรรตํ ฯ

อรุเวลสฺสุตฺตํ จตฺกุกงฺคฺคตฺตรสฺสํ ปฐฺมปณฺณาสเก ฯ

[๑๑๖] ความเป็นผู้มีสุตะมาก ชื่อพาทุสัจจะ ฯ โดยอรรถพาทุสัจจะ ได้แก่**ความ
เป็นผู้ฉลาด**ในกิจนั้น ๆ อันเกิดขึ้นเพราะเรียนบ้าง เพราะฟังบ้าง ซึ่งพระพุทฺธวจนะหรือ
ศิลาภายนอก (พระพุทฺธศาสนา) ยกความเป็นผู้ฉลาดในหัตถกรรม ที่พระผู้มีพระภาคทรง
ถือเอาด้วยสิปป์ทอันจะตรัส (ข้างหน้า) เสีย ฯ พาทุสัจจะนั้นมี ๒ อย่าง ด้วยสามารถ
พาทุสัจจะของบรรพชิตและคฤหัสถ์ ฯ ใน ๒ อย่างนั้น ความเป็นผู้ทรงจำคำสอนของพระ
ศาสดา ที่พระผู้มีพระภาคทรงพรรณนาไว้ในอรุเวลสฺสุตรเป็นต้น โดยนัยเป็นอาทิอย่างนี้ว่า
"ภิกษุเป็นพหุสฺสุตฺตํ ทรงสุตะ มีสุตะเป็นที่สั่งสม" ดังนี้ ชื่อว่าพาทุสัจจะของบรรพชิต ฯ

อรุเวลสฺสุตร มาในปฐมปณฺณาสกํ แห่งจตฺกุกนิบาต อังคฺตฺตรนิกาย ฯ

[๑๑๗] พหุสสุโตติ พหุ อสส สุตํ นวํคตตฤสาสนํ ปาลีนุสนธิปฺพพพาปรวเสน
อุคคหิตํ โหตีติ อตฺถเ ๑ สุตฺตโรติ สุตฺตสฺส อาชาธวฺโถ ๑ ยสฺส ทิ อิตฺถ คหิตํ อิตฺถ ปลายติ
ฉิทฺทฆณฺเณ อุทกํ วิย น ตินฺนลฺลิตฺติ ปรีสมชฺชเณ เภกํ สุตฺตํ วา ชาตกํ วา กถตุํ วา วาเจตุํ วา น
สกุโกติ อยํ น สุตฺตโร นาม ๑ ยสฺส ปน อุคคหิตํ พุทฺทวจนํ อุคคหิตกาลสทิสเมว โหตี
ทสฺปิ วิสตีปิ วสฺถานิ สชฺชฌายํ อภิโรนฺตสฺส น นสฺสติ อยํ สุตฺตโร นาม ๑ สุตฺตสนฺนิจโยติ
สุตฺตสฺส สนนิจยภูโต ๑ ยสฺส ทิ สุตํ ทพมณฺชฺสา ย สนนิจิตํ ลีลา ย ลีขิตเลขา วิย สุวณฺณฆณฺเณ
ปกฺขิตต-

[๑๑๗] อรรถกถาแห่งอุรุเวลสูตрянัว่า "สุตตะ คือ นวสังคตฤคสาสน์ของภิกษุนี้มาก
อธิบายว่า เป็นอันเธอเรียนแล้ว ด้วยสามารถอักษรเบื้องต้นและเบื้องปลายแห่งบาลีและ
อนุสนธิ ภิกษุนี้ชื่อว่า พหุสสุตตะ ๑ บทว่า สุตฺตโร คือเป็นผู้รองรับสุตตะไว้ได้ ๑ จริงอยู่
พระพุทฺทวจนะอันภิกษุใดเรียนแต่บาลีประเทศนี้ เลื่อนหายไปจากบาลีประเทศนี้ ไม่คงอยู่
ดูจุน้ำในหม้อทะลุ เธอ ไม่อาจจะกล่าว หรือบอกสูตรหรือชาดกอย่างหนึ่งในท่ามกลางบริษัท ๑
ภิกษุนี้ หาชื่อว่าผู้ทรงสุตตะไม่ ๑ ส่วนพระพุทฺทวจนะอันภิกษุใดเรียนแล้ว ย่อมเป็นอย่าง
เวลาที่ตนเรียนมาแล้วนั้นแหละ เมื่อเธอไม่ทำการสาธยายตั้ง ๑๐ ปี ตั้ง ๒๐ ปี ก็ไม่เลื่อนหาย,
ภิกษุนี้ ชื่อว่าผู้ทรงสุตตะ ๑ บทว่า สุตฺตสนฺนิจโย ได้แก่ผู้สั่งสมสุตตะ ๑ ก็สุตตะอันภิกษุใดสั่งสมไว้
ในตู้คือหทัย ย่อมคงอยู่ ดูจรรอยจารึกที่ศิลา และดูจมน้เหลวราชสีห์ที่เขาใส่ไว้ในหม้อทองคำ

สีหสา วิย จ ติฏฐติ อัย สุตสนนิจโย นามาติ ตพพณณนา ฯ

วฏฏทุกขนิสสรณตถิกเกหิ โสตพพโต สุตํ ปริยตติธมโม ตํ ธาเรตตีติ สุตธโร ฯ
เอกปทํ เอกกขรมปิ อวินญจฺญํ หุตฺวา สนนิจินาตีติ สนนิจโย สุตํ สนนิจโย เอตสฺมินฺติ
สุตสนนิจโยติ ตมฺมฏีกา ฯ

ภิกษุนี้ ชื่อว่าผู้มีสุตะเป็นที่สั่งสม" ฯ

ฎีกาแห่งอุรวลสูตรนี้ว่า "พระปริยัติธรรม ชื่อว่าสุตะ เพราะเป็นธรรมอันผู้มีความ
ต้องการด้วยการออกจากวิภูฏทุกข์ควรฟัง ภิกษุใด ทรงสุตะนั้น เหตุนั้น ภิกษุนั้น ชื่อว่าผู้
ทรงสุตะ ฯ สุตะมีบท ๆ เดียว ไม่ตกหล่นไปแม้อักษรเดียวสั่งสมอยู่ เหตุนั้น สุตะนั้นชื่อว่า
สิ่งที่สั่งสมอยู่ สุตะเป็นสิ่งที่สั่งสมอยู่ มีในภิกษุนั้น เหตุนั้น ภิกษุนั้นชื่อว่าผู้มีสุตะเป็นที่สั่ง
สมอยู่ (ครบครัน) ฯ